

Profesora **Oļģerta Ozola** atziņas studentiem

Ceļš uz zinātnes kalngaliem nav viegls. Un, ne tikai uz zinātnes. Nav svarīgi, kādā nozarē katrs strādājam, bet ir svarīgi, kā strādājam. Tieši tas nosaka cilvēka vērtību sabiedrībā. Sasniegt meistarības kalngalus nevienā nozarē nav viegli. Nepietiek epizodiska varonības uzliesmojuma, vajadzīga ilgstoša visu spēku sasprindzinātība. To spēj tikai tas, kas specialitātei pieiet ar sirdi, mīl izvēlēto nozari.

LLA rektors 1966 - 1976

Galvenie sekmīga augstskolas darba pamatnoteikumi ir šādi:

1. Regulārs un sistemātisks darbs visa semestra laikā, racionāli izmantojot katru minūti. Neko neatlikt uz rītu, ko iespējams padarīt šodien. Strādāt ar pietiekamu rezervi, lai nekādi neparedzēti apstākļi nevarētu būt par iemeslu uzdoto darbu neizpildei noteiktajos termiņos. Nepieļaut mācību nodarbību kavējumus.

2. Mācību viela ir dziļi jāizstudē, kamēr tā pilnīgi izprasta (tieši te vislielākais nesekmības cēlonis). Jāizmanto ne tikai lekciju konspekti un mācību grāmatas, bet akadēmijas bibliotēkā pieejamā literatūra, mācību spēku konsultācijas un lietišķas diskusijas pašu studentu vidū.

3. Visus uzdotos darbus jācenšas veikt visaugstākajā kvalitātē. Jāieliek tajos ne tikai dziļš saturs, bet jāpiešķir tiem arī tīkams izskats. Inženiera rasējumiem un aprēķiniem arvien ir jābūt ne tikai pareiziem un stingri teorētiski pamatotiem, bet arī tīriem un skaistiem. Tas attiecas arī uz visiem iesniegumiem, ko jūs rakstīsiet sabiedriskajām organizācijām, katedru vadītājiem, dekānam un rektoram.

- Jūsu izvirzītais mērķis — augstākā izglītība — ir neizsakāmi vērtīgs, jo apbruņos jūs ar teoriju un padarīs “dieviem” līdzīgus. Īsta un pareizi saprasta teorija ir paredzēšanas ierocis. Tā atļauj uz sekundi noteikt saules aptumsuma sākumu vai kosmiskā kuģa nosēšanos uz Marsa. Tā atļauj paredzēt būvju, mašīnu, augu, dzīvnieku un pat cilvēku sabiedrības izturēšanos dotajos apstākļos. Šis brīnišķīgais cilvēces prāta sasniegums nav pelnījis, lai to noniecinātu ar izteicienu — “teorētiski ir tā, bet praktiski pavisam citādi”. Tāds izteiciens tikai slikti raksturo pašu teicēju.
- **Runājot informācijas teorijas valodā — civilizācija — tā ir nemitīga cilvēces cīņa par entropijas samazināšanu, t.i., par dezinformētības un haosa samazināšanu mūsu priekšstatos par dabu un sabiedrību.**
- Studēt — tas nozīmē dziļi izprast mācāmo vielu un iegūt spēju ar teorijas palīdzību prognozēt un, kur tas nav iespējams, veikt eksperimentus un prasīt atbildi tieši no dabas.
- **Atcerieties, ka kārtība kopmītnēs atkarīga vispirms no jums pašiem, ka kopmītnes ir jūsu kultūras līmeņa fotogrāfija.**
- Augstāko izglītību nevienam nevar iedot. Tā jāiegūst neatlaidīgās studijās, kur nevar līdzēt vienkārša iemācīšanās, tikai dziļas izpratnes iegūšana. Nekā nepārvarama akadēmijā nav. Jūs vadīs un palīdzēs mācībās viss akadēmijas kolektīvs. Kopīgiem spēkiem pārvarēsim visas grūtības, ja tikai jūs to nopietni vēlēties. Un tieši pārvarēto grūtību dēļ studiju gadi atmiņā paliks tik skaisti, akadēmija kļūs jūsu otrās mājas.
- **Mūsu sabiedrībai vajadzīgi speciālisti ar radošu zinātnisku pieeju. Šo brīnišķo spēju var dot augstākā izglītība, ja studijas bijušas patstāvīgas un radošas. Tās uzvedīs uz pētišanas ceļa, pa kuru iedami jūs savu jautājumu grupā varat kļūt par visgudrākajiem pasaulē un pārspēt savus mācību spēkus gudrībā. Tas ir dabīgs process un cilvēces attīstības pamats.**
- Bet ceļš uz meistarības kalngaliem nav viegls. Tas prasa: a) bezgala mīlēt savu specialitāti, b) ilgstošu un sistemātisku darbu, kas robežojas ar darba varonību.
- **Varonība nav tikai drosmes uzliesmojums. Varonība ir ilgu laiku, gadiem sasprindzināt visus spēkus, veicot milzīgu skaitu nelielu pasākumu, kas noved pie liela rezultāta.**
- Nevis mācīties kā skolā uzdoto, bet studēt sistemātiski. Mācību spēki dod tikai ierosmi. Pēc tam sākas īstais darbs bibliotēkās katru dienu, strādājot nevis astoņas, bet dažreiz astoņpadsmit stundas dienā. Ar radošu iniciatīvu strādājot, īsts students ātri iziet no vispārzināmā robežām un nonāk pie jautājumiem, kas arī mācību spēkiem nav skaidri. Tad darbs turpinās zinātniskajā pulciņā, kur mācību spēks vairs nevar studentu mācīt, bet tikai sniegt padomu un metodiski palīdzēt. Tas ir aizraujoši un uz to aicinām jūs.
- **Ceļā uz augstāko izglītību nepieciešams iegūt prasmi saprātīgi organizēt pašam savu un arī biedru dzīvi un darbu, izprast laika nesalīdzināmo vērtību, būt prasīgi un kritiski noskaņotam vispirms pašam pret sevi, sargāties no nepamatotiem vispārinājumiem, rūpēties par savas argumentācijas pilnvērtību, prast atšķirt galveno no otršķirīgā, būt savas specialitātes patriotam un bezgalīgi mīlēt mūsu brīnišķīgo Dzimteni.**
- Tā kā lekcijas ir augstskolas darba galvenais veids, tad pavisam skaidrai jābūt attieksmei pret tām. Jāņem vērā, ka nekāda mācību grāmata nevar aizvietot labu lekciju. Lektora rīcībā ir tādi izteiksmes līdzekļi kā brīvā valoda, tāfele, modeļi, plakāti. Lektors var sniegt visjaunākās tendences un sasniegumus aplūkojamā disciplīnā. Laba lekcija ir neaizvietoājama domāšanas skola. Tā ne tikai noskaidro galvenos pamatjautājumus, bet dod arī daudzus ierosinājumus tālākam patstāvīgam studiju darbam. Laba lekcija izraisa arvien pieaugošu interesi pret apkūkojamo zinātnes disciplīnu, pret izvēlēto specialitāti.
- **Lekcijas laikā students cenšas uztvert un izprast lekcijā skartos jautājumus, cenšas tos īsi formulēt un atzīmēt savā konspektā. Konspektu veidojot, liela vērība veltāma vieglai pārskatāmībai, tālāko mācību darbu apgrūtināšanai, kas ir cieši sablīvēts, bez izcēlumiem, bez pasvītrojumiem.**
- Nav pareizi konspektā censties ietvert katru lektora vārdu. Tādā veidā parasti students pazaudē lektora domu, konspekts kļūst par pašmērķi un lekcija lielā mērā zaudē savu lomu.
- **Konspekts neveido lekciju darba rezultātu, bet gan izejas punktu lekcijas sekojošajam patstāvīgajam studiju darba posmam, kurā ar literatūras, konsultāciju un savstarpējo pārrunu palīdzību tiek likvidētas lekcijas gaitā nesaprotamās vietas, padziļināta un paplašināta lekcijā vairāk vai mazāk skarto jautājumu izpratne.**
- Praktiskajos un laboratorijas darbos students gūst iespēju pilnīgāk izprast lekcijās sniegto teorētisko vielu — apgūst māku izmantot teoriju praktisku problēmu atrisināšanai. Tātad — praktiskie darbi ir ceļš, kas no lekcijām ved uz konkrēto dzīvi.
- **Neskaidros jautājumus neatstājiet uz ilgāku laiku neskaidrus. Ja patstāvīgi nevarat tos noskaidrot, tad nekavējoties izmantojiet konsultācijas. Nebaidieties ar konsultācijām mūs apgrūtināt. Gluži otrādi, mēs būsime priecīgi redzēdami, ka mūsu lekcijas ierosinājušas pārdomas un vēlēšanos. Nebaidieties konsultācijās atklāt savu nezināšanu, jo tikai tas, kas pret savu nezināšanu izturēsies nesaudzīgi, var iemantot zināšanas.**